

aff. विच्. (The first explanation of *Sāyana* which apparently represents the word as a *Bahuvr. n.* of अभि and स्वर can be scarcely correct, since अभिस्वर is udatta on the last syllable; his subsequent gloss is therefore preferable; the dative अभिस्वरे is udatta on the last syllable according to *Pān.* VI. 1. 168. and need not be referred, therefore, to a base अभिस्वर for which there is no authority.)

अभिस्वर्तृ Tatpur. m. (-र्तृ) (ved.) One who invokes or praises; e. g. *Rigv.*: अभिस्वर्तारो अर्के न सुधुमः. E. स्तृ with अभि, kṛit aff. तृच्.

अभिहत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Struck, hurt, injured; e. g. *Ādip. Mahābh.*: तां द्रौपदीं प्रेक्ष्य तदा स्र सर्वे कन्दर्पवाणाभिहता बभूवुः; or *Bhāṭik.*: वज्रमुष्टेर्विशिष्ये मेन्देनाभिहतं शिरः; or *Raghuv.*: कश्चित्कराभ्यामुपगूढनालमालोलपत्राभिहतद्विरेफम् । रजोभिरन्तः परिवेषबन्धि लीलारविन्दं भ्रमयांचकार; or *Amaruṣat.*: क्षिप्रौ हस्तावलपः प्रसभमभिहतो ऽप्याददानी ऽशुकान्तं गृह्णन् &c.; or *Pān. Śikshā* (ed. Calc. and Weber in the *Ind. Stud.*): सोदीर्णो मूर्ध्वभिहतो वज्रमापद्य मासतः । वर्णाञ्जनयते &c.; or *comm.* on the *Yoga S.*: दुःखमाध्यात्मिकमाधिभौतिकमाधिदैविकं च येनाभिहताः प्राणिनस्तदपघाताय प्रयतन्ते; or *Suśruta*: दोषैर्विदग्धैरथवापि जन्तोर्ललाटदेशे ऽभिहतस्य तैस्तु । नासा सवेत्पुयम् &c. ² Subdued, humbled, overcome (*Sārasundari* on the *Amarak.* 3. 1. 40); e. g. *Harivaṃsa*: कालेनाभिहतः कंसः पूर्वकर्मप्रचोदितः. ³ (In *Medicine*.) Obstructed, constipated; e. g. *Suśruta*: व्यायामभाराध्वपरिचितेन वेगावरोधाभिहतेन चापि &c.; or पुरीषमास्त्रादपि वा निरेति पुरीषवेगे ऽभिहते नरस्य. ⁴ (In *Arithmetic*.) Multiplied; e. g. *Līlāvati*: अन्योन्यहाराभिहतौ हरांशौ राशयोः समच्छेदविधानमेवम् । मिथो हराभ्यामपवर्तिताभ्यां यद्वा हरांशौ सुधियाच गुण्यौ. E. हन् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिहति Tatpur. f. (-तिः) [¹ Striking, hurting, injuring.] ² (In *Arithmetic*.) Multiplication; e. g. *Līlāvati*: खण्डद्वयस्याभिहतिर्द्विजिघ्री तत्खण्डवर्गेक्ययुता कृतिर्वा । इष्टो न युयाश्विबधः कृतिः स्यादिष्टस्य वर्गेण समन्वितो वा. E. हन् with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिहन्यमान Tatpur. m. f. n. (-नः-ना-नम्) Being struck, being hurt, &c., see s. v. हन् and अभिहत; e. g. *Daśakumārach.*: तस्कर इति तैरभिहन्यमानो नातिप्रकुपितः; or *Kumārila's Mānavakbh.*: रज्ज्वर्थं मुञ्जरेणाभिहन्यमानेषु चे सूक्ष्मा अवयवा अवलुप्यन्ते ऽवशीर्यन्ते ते मुञ्जावलोपाः. E. हन् with अभि, kṛit aff. शानच्, āgama मुक्.

अभिहरण Tatpur. n. (-णम्) ¹ Bringing, conveying, presenting; e. g. *Raghuv.*: व्यादिदेश गणशो ऽथ पार्श्वगान्कार्मुकाभिहरणाय मैथिलः; comp. also अर्धाभिहरण and अभिहार्य. ² Robbing, stealing; comp. the following and अभिहार. E. हृ with अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभिहरणीय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) The same as अभिहार्य q. v. E. हृ with अभि, kṛitya aff. अनीयर्.

अभिहर्तव्य Tatpur. m. f. n. (-व्यः-व्या-व्यम्) The same as अभिहार्य E. हृ with अभि, kṛitya aff. तव्य.

अभिहर्तृ Tatpur. m. f. n. (-र्तृ-र्त्री-र्तृ) ¹ One who takes away, robs, steals; e. g. *Vanap. Mahābh.*: भार्याभिहर्ता वैरी यो यस्य राज्यहरो रिपुः । याचमानो ऽपि संयामे न मोक्षत्वः कथंचन. [² One who brings, conveys, presents; comp. the preceding.] E. हृ with अभि, kṛit aff. तृच्.

अभिहव Tatpur. m. (-वः) I. Calling, invoking, invocation. Compare अभिहति. E. ह्वे with अभि, kṛit aff. अप् and sampras. of वे. (*Pānini*.)

II. Making an oblation of clarified butter into fire, sacrificing; e. g. *Mānava-Kalpa-Sūtra*: प्रागभिहवादध्वयुब्रह्महो-ज्वाचापीध्रा पञ्चर्त्विजो मन्त्रैः सौमिकैर्वृणीते । ब्रह्माणं तु दर्श-पौर्णमासिकेन; *Kumārila's Bhāṣya*: प्रागभिहवात् । एवं तर्हि प्रागग्रहणादुपसमाधाय पर्युक्ष्य परिस्तीर्याज्यादि संकुत्वा-ज्याहुतेः प्रागुत्तिगवरणं नियमार्थं प्रवेधसे । अभिशब्दादपि-मभि जुहोतीत्यर्थे ऽभिहोमेनाभिमपस्कृत इति यावत् &c. E. ऊ with अभि, kṛit aff. अप्; (comp. the remark of the Calc. editors of *Pān.* to III. 3. 72: जुहोतेरपि सिद्धं निहव इत्यादि).

अभिहस्य Tatpur. m. f. n. (-स्यः-स्या-स्यम्) (ved.) Laughable, ridiculous; e. g. *Atharvav.*: यस्ते मदो ऽवकेशो विकेशो येनाभिहस्यं पुरुषं कृणोषि. E. हस् with अभि, kṛitya aff. यत्.

अभिहार Tatpur. m. (-रः) ¹ Seizing or robbing any thing in the owner's presence (*Amarak.*, *Jaiādh.* = अभियहण; see the following meaning). ² Robbing or stealing, in general; (*Amarak.*, *Med.*, *Hem.*, *Ajayap.*, *Śabdaratnāv.* &c. = चौर्य; *Bharata*: अभिसुखग्रहणे सर्वतो ग्रहणे च); e. g. *Sāntip. Mahābh.*: ये गुप्ताश्चैव दुर्गाश्च देशास्तेषु प्रवेशयेत् । धनिनो बलमुखांश्च सान्त्वयित्वा पुनः पुनः । सस्याभिहारं कुर्याच्च स्वयमेव नराधिपः. ³ Attack, assault (*Amarak.*, *Bharata*: *Med.* &c. = अभियोग; *Rāmāsr.*: अभिगम्याक्रमणमभियोगः; 'approaching out of desire to do injury' अपचिकीर्षयाभिगम्याक्रमणम्). ⁴ Strenuous effort, exertion; (accord. to *Mathu-reshās* explan. of अभियोग in the *Amarak.* = उद्योग; and *Hem. nān.* = उद्यम; for the verse 4. 235. in the latter runs, according to the best Mss. thus: अभिहारः संनहने चौरिको-द्यमयोरपि; the last words being in the room of the absurd lesson of the Calc. ed.: चौर्यमद्ययोरपि, according to which the word would mean instead of 'exertion', 'a wine-drinker!'). ⁵ Arming, taking up an armour or arms in general (*Amarak.* &c. &c.: संनहन or संनाह; *Bharata*: = संनाहग्रहणम् । खड्गकवचादियहणमित्यन्ये). ⁶ Mingling together, intermixture; e. g. *Sānkhyakār.*: (things may be imperceptible) सौक्ष्माद्व्यवधानादभिभवात्समानाभिहाराच्च (*Vijnānāch.*: समानाभिहारः सजातीयसंवलनम् । यथा माहिषगव्यमिश्रणात्माहिषत्वाग्रहणादिति). E. हृ with अभि, kṛit aff. घञ्.

अभिहार्य Tatpur. m. f. n. (-र्यः-र्या-र्यम्) To be brought near, to be conveyed; e. g. *Sāntip. Mahābh.* (a king should for the defence of his country, amongst others, act thus): द्वारेषु च गुरुस्थेव यन्त्राणि स्थापयेत्सदा । आरोपयेच्छतघ्नीश्च स्वाधीनानि च कारयेत् । काष्ठानि चाभिहार्याणि तथा कूपांश्च खानयेत् &c. E. हृ with अभि, kṛitya aff. ल्युट्.

अभिहास Tatpur. m. (-सः) Laughter, merriment, sport; e. g. *Āśval. Śrauta-S.*: सर्वशश्च वर्जयेयुर्यामचर्यां सरणं विवृतस्तथनं स्यभिहासमनार्याभिभाषणम् &c. E. हस् with अभि, kṛit aff. घञ्.

I. अभिहित Tatpur. 1. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Said, spoken, declared, called, named; e. g. *Sāntip. Mahābh.*: भरद्वाज उवाच । यदेतद्भवताभिहितं सुखानां परमा स्थितिरिति न तदुपगृह्णीमः; or *Gaudap.* on the *Sānkhyak.*: यमा नियमाश्च पातञ्जले ऽभिहिताः; or *Nyāya S.*: विज्ञातस्य परिषदा चिरभिहितस्याप्यप्रत्युच्चारणमननुभाषणम्; or *Vṛihasp.*: अर्थिना-